

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
Дніпропетровський регіональний інститут
державного управління**

Кафедра філософії, соціології державного управління

**ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНИМ І ГУМАНІТАРНИМ РОЗВИТКОМ**

Матеріали

VII Регіональної науково-практичної конференції

за міжнародною участю

(м. Дніпропетровськ, 29 листопада 2013 р.)

Дніпропетровськ
ДРІДУ НАДУ
2013

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дніпропетровського регіонального
інституту державного управління
Національної академії державного
управління при Президентові України
(Протокол № 11/163 від 26 листопада 2013 р.)*

Редакційна колегія:

А. В. Решетніченко, д-р. філос. наук., проф.; **О. Б. Кіреєва**,
канд. наук з держ. упр., доц., **Г. Д. Голубчик**, канд. іст. наук.

П 78 Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком : матеріали VII регіон. наук.-практ. конф. за міжнар. участю / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2013. – 383 с. – Укр., рос., англ. мовами.

Уміщено матеріали доповідей учасників VII Регіональної науково-практичної конференції «Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком» щодо актуального стану та перспектив розвитку соціально-гуманітарної сфери України, Росії, Білорусії, Казахстану.

Розраховано на фахівців державного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, слухачів, студентів Національної академії державного управління при Президентові України, регіональних інститутів, інших вищих навчальних закладів.

ББК 67. 401. 12

© ДРІДУ НАДУ, 2013

СЕКЦІЯ 1

Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади управління соціальним розвитком	10
Андреев С.М. Стійкість соціальної динаміки як індикатор функціонування системи за параметрами в напрямку суспільної цілі.....	10
Бабарико Ю.С. Показатели и критерии эффективности государственного управления.....	13
Босько О.В. Проектное управление в системе государственных органов.....	17
Глѣза Д.В. Ликвидация Республиканского трудового арбитража в Республике Беларусь как пример эффективного реформирования государственного аппарата.....	19
Голубчик Г.Д. Коммеморативні практики в управлінні соціальним розвитком.....	20
Гречко Т.К., Ліньков О.В. Развитие территории через корпоративную социальную ответственность.....	23
Даньшина Ю.В. Проблеми та перспективи механізмів надання адміністративних послуг в Україні.....	25
Дубяга А.Г. Социальная справедливость в государстве.....	27
Кіреєва О.Б. Місце і роль соціальних ресурсів в модернізації державного управління.....	29
Дунаєва Ю.А. Генезис идеи общественной экспертизы.....	31
Ковальова Д.В. Основні функції державної служби.....	34
Колеснієв В.И. Научное и правовое обеспечение инновационного развития белорусского АПК.....	37
Лахижа М.І. Організаційно-правові засади надання адміністративних послуг в Республіці Болгарія.....	41
Лашкіна М.Г. Конвергентна інтерактивна комунікація як феномен соціальних відносин: новації для публічного дискурсу в Україні.....	44
Липовська Н.А. Інструменти дослідження етосу державної служби.....	47
Ліфанова Є.О. Імідж-бїлдінг міст як чинник соціального розвитку.....	50
Морозова Н.Г. Зарубіжні моделі соціально-трудоких відносин зайнятості на державній службі як інститут сучасної соціальної політики.....	53
Мукашева Б.А., Дѣмушкина Л.О. Социальный консерватизм как одно из направлений стратегии «Казахстан-2050».....	56
Осипов А.С. Роль общественной экспертизы в социальном и правовом развитии современной России.....	59
Попова Т.Л. Соціальне залучення і суспільний розвиток: взаємозв'язок процесів.....	62
Решетніченко А.В. Правовий герменевтичний універсум в управлінні розвитком суспільства.....	65

Севостьянова И.Е. Організаційно-правові засади функціонування судової влади.....	68
Сейтимбетов Д.С., Кабижан Н.Н. Индивидуализм и коллективизм как основа разработки подходов к оценке эффективности деятельности государственных служащих.....	70
Серьогіна Н.К., Виноградова Н.Л. Компетентнісний підхід формування професіоналізму державних службовців.....	73
Соколовський С.І., Нікітіна А.С. Психолого-акмеологічний супровід селекції кадрів державної служби України на основі компетентнісного підходу.....	75
Титаренко Л.М. Модернізація сучасності в контексті вирішення проблем суспільного розвитку.....	77
Целищева Е.Ф. Основные направления повышения качества муниципальных услуг.....	81
Чикаренко І.А. Реалізація концепції сталого інноваційного розвитку: управлінський аспект.....	84
Шовгеля О.М. Вдосконалення неекономічних стимулів професійної діяльності посадових осіб місцевого самоврядування як чинник муніципального розвитку.....	87
СЕКЦІЯ 2	91
Економічні складові та інструменти соціального розвитку	91
Попов Е.М., Попова Т.Е. Финансы предприятий в условиях рыночных отношений.....	91
Белай С.В. До питання розроблення механізму прогнозування кризових явищ соціально-економічного характеру в українському суспільстві.....	94
Більська О.В. Соціальна складова інноваційної моделі розвитку національної моделі економіки.....	97
Бобкевич Р.В. Основные направления антициклической политики в республике Беларусь.....	100
Воронцов К.О. Государственно-частное партнерство как эффективный инструмент экономического развития Республики Беларусь.....	103
Гончарова М.А. Экономические составляющие социального развития РФ в оценке устойчивости, сбалансированности и роста....	106
Дёмушкина Л.О., Мукашева Б.А. Экономическая политика государства как основа социального развития Республики Казахстан.....	109
Кондратьева Л.Н., Алехина Е.С. Достоинства и недостатки перевозки грузов транспортными компаниями.....	112
Манзюк О.О. Заходи мінімізації негативного впливу тіньових офшорних операцій на соціально-економічний розвиток України....	115
Мармашова С.П. Некоторые аспекты экономического развития региона.....	117
Нартиков А.Р. ЕврАзЭС: сложности роста.....	120

Огданський К.М. Концепт діагностики цивілізаційного поступу через реалії економічної динаміки.....	123
Помаза-Пономаренко А.Л. Державне регулювання земельно-орендних відносин в Україні: аналіз мотиваційної складової.....	126
Попова Т.Е. Последствия октябрьского бюджетного кризиса Соединенных Штатов Америки 2013 г.....	129
Родионова Е.М., Овчинникова Н.Э. Системный финансовый кризис с позиции теории адаптивности.....	131
Савина Т.Н. Социальные обязанности бизнеса как инструмент обеспечения социального климата в современной России.....	134
Сухарська Л.В. Реформування місцевих бюджетів як основний інструмент соціального розвитку.....	137
Федонина О.В. Институциональный анализ социального развития современных экономических систем.....	139
Чура Т.О. Анализ изменения объема пассажирских перевозок, выполняемых РУП «Национальная авиакомпания «Белавиа».....	142
Шугай А.В. Анализ мировых тенденций использования государственно-частного партнерства (ГЧП) при реализации транспортных проектов.....	145
Шуст А.С. Проблема государственной поддержки в условиях международной экономической интеграции.....	148
Попова Т.Е., Мармашова С.П. Преодоление замедления экономики Республики Беларусь.....	151
СЕКЦІЯ 3	154
Соціальний захист та соціальна безпека людини і суспільства	154
Ажажа М.А. Реалізація європейських соціальних стандартів в Україні.....	154
Бєліков К.А. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціального захисту населення великого промислового міста.....	157
Вуколов В.В. Захист людини від негативного впливу сучасних комунікаційних сервісів.....	159
Жовтяк-Тараскіна Д.С. Державне управління реалізацією мовного законодавства України в контексті національної безпеки....	161
Исаев А.В. Религиозная ситуация как фактор обеспечения духовной безопасности региона (на примере Орловской области)....	164
Іванченко А.В. Страхування на випадок безробіття як форма соціального захисту та соціальної безпеки людини.....	167
Карпівич В.А. Человеческий ресурс и его формирование в органах и подразделениях по чрезвычайным ситуациям.....	169
Коваленко А.А. Развитие государственно-частного партнерства в сфере обеспечения экологической безопасности Республики Беларусь.....	172
Коваленко Т.Ю. Державна політика Російської Федерації в сфері реабілітації та санаторно-курортного лікування.....	175
Корнієнко Т.О. Проблеми державного управління у сфері телекомунікацій в умовах надзвичайних ситуацій.....	177

Курганевич В.І. Соціально-масові явища як виклики для державного управління національною безпекою України: теоретико-методологічний аналіз.....	180
Лаврухін В.В. Ефективна система соціального захисту населення як інструмент соціального розвитку.....	183
Локота О.О., Осін В.В. Роль соціальних цінностей у забезпеченні безпеки людини та суспільства.....	186
Малик Е.Н. Проблемы эффективности государственного управления в области социальной защиты населения в современной России.....	189
Матюрин И.В. Методика расчета интегральной оценки развития системы социальной защиты населения в Украине.....	192
Михайленко О.В. Модернізація системи соціальних служб в Україні.....	196
Омельченко В.П. Алкоголизм как второй фактор риска бремени болезней для национальной безопасности в Европе на примере Республики Беларусь.....	199
Павлун Ю.І. Фрагментація екосистем континенту як порушення системно-функціональної цілісності біосфери.....	201
Півторак І.В. Характерні особливості принципів медичного страхування.....	204
Полковниченко Д.Ю. Організація життєзабезпечення на територіях в умовах надзвичайних ситуацій.....	207
Сопко Р.І. Суспільні наслідки старіння населення.....	209
Хожило Е.М. Медичне забезпечення державних службовців як складова соціального захисту: правові засади реалізації.....	212
СЕКЦІЯ 4	
Гуманізаційні аспекти соціального розвитку. Гуманітарна політика щодо розвитку освіти, науки, культури, фізичної культури та охорони здоров'я.....	
Лапутько А.А. Brain mobility: pros and cons.....	215
Березовський П.В. Основні проблеми у сфері охорони здоров'я України та шляхи їх вирішення.....	216
Бідник О.Є. Проблеми та перспективи соціальної та гуманітарної політики збройних сил України в умовах сучасної реформи.....	219
Бовдуй С.С. Реалізація основних управлінських функцій в системі управління охороною праці.....	222
Бодряга В.В. Впровадження інформаційної системи управління освітою (ІСУО) в органах місцевого самоврядування.....	224
Бондаренко І.С. Споживання VS споживацтво: соціально-психологічні деформації.....	227
Бульба В.Г., Поступна О.В., Степанко О.В. Пріоритетні напрями держави щодо забезпечення конституційних прав громадян України в науковій галузі.....	229
Георгієва І.П. Підготовка фахівців в галузі інтелектуальної власності як соціальна та освітня проблема.....	231
Гончарова Н.А., Гончарова М.А. Актуальные вопросы современного этапа развития высшего профессионального образования в России.....	234

Діденко О.Г. Управління формуванням системи національно-патріотичного виховання молоді як складова гуманітарного розвитку.....	236
Кіслюв Д.В. Соціально-етичні аспекти державного управління.....	239
Кіянка І.Б. Громадянська освіта в контексті соціального та гуманітарного розвитку українського суспільства.....	241
Козлова В.М. Місцева влада: аналіз організаційних підходів в реалізації антинаркотичної політики в начальних закладах середнього рівня.....	243
Кондрашева О.В. Аспекти управління ВНЗ України в умовах Болонського процесу.....	245
Купрійчук В.М. Державна політика в гуманітарній сфері в добу української національної революції (1917-1920 рр.).....	248
Лобурець А.В. Державно-громадське управління освітою.....	251
Лопушинський І.П. Освіта дорослих: державно-громадський характер управління.....	254
Маланчій М.О. Проблеми формування професійної ідентичності... Малюська В.А. Особливості духовно-культурного розвитку українського суспільства.....	256
Мельниченко О.А., Сорокін Р.О. Залучення підлітків до занять спортом як складова державної гуманітарної політики.....	263
Меляков А.В. Концепція гуманітарного розвитку України до 2020 р.: перспективи прийняття.....	265
Мороз В.М. Особливості державного управління системою трудового потенціалу в контексті змісту основних релігійно-культурологічних доктрин.....	268
Носкова О.С. Проблеми мотивації діяльності в сфері агрокотуризма.....	271
Орынбасарова С.Е. Государственное управление здравоохранением в Республике Казахстан.....	273
Пасєка Л.І. Програмно-цільовий підхід як інструмент здійснення державної сімейної політики.....	276
Рожко О.О. Проблеми взаємодії суб'єктів у сфері охорони здоров'я в межах єдиного регіонального медичного простору.....	280
Федонина О.В., Савина Т.Н. Социальные инвестиции в Республике Мордовия (на примере системы образования).....	281
Хайтов П.О. Лідерські якості сучасного керівника: актуалізація проблеми формування.....	284
Чевтаєва Н.Г., Кузнецова Ю.М. Формирование стремления к саморазвитию в ценностных ориентациях выпускников: социологический анализ групп интересов.....	286
Чикаренко І.О. Реалізація державної молодіжної політики: досвід Дніпропетровщини.....	290
Швидун В.М. Особливості та тенденції розвитку післядипломної педагогічної освіти України в умовах модернізації освітньої галузі..	292
Шитова Т.Ф. Культура взаимодействия преподавателей и студентов вузов.....	295

у повному складі, так і у складі декількох модулів.

При створенні та підтримці умов життєзабезпечення постраждалого населення повинні дотримуватися наступні його основні принципи [2]:

– пріоритетність функцій держави в підготовці та проведенні усього комплексу заходів щодо життєзабезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій;

– раціональний розподіл функцій із життєзабезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій між центральними, регіональними і місцевими органами управління;

– територіально-виробнича (галузева) організація життєзабезпечення населення;

– персональна відповідальність посадовців за виконання законодавчих, правових і нормативних актів по життєзабезпеченню населення при надзвичайних ситуаціях;

– завчасність підготовки території до життєзабезпечення населення при надзвичайних ситуаціях;

– забезпечення соціальної захищеності та психологічної підтримки усіх людей в зоні надзвичайних ситуацій;

– забезпечення фізіологічної й енергетичної достатності норм життєзабезпечення населення в зонах надзвичайних ситуацій;

– першочергове орієнтування системи життєзабезпечення населення при надзвичайних ситуаціях на місцеві ресурси та можливості з наступним (при необхідності) використанням регіональних і державних ресурсів залежно від типу і масштабу надзвичайних ситуацій;

– відкритість процесу життєзабезпечення населення при надзвичайних ситуаціях за рахунок використання ресурсів від не постраждалих регіонів країни і зарубіжної допомоги;

– здатність до швидкого відновлення системи життєзабезпечення населення при надзвичайних ситуаціях після дії на неї дестабілізуючих чинників природних і техногенних надзвичайних ситуацій.

Планування, організація виконання і безпосереднє керівництво проведенням заходів щодо захисту населення в надзвичайних ситуаціях знаходяться в компетенції органів виконавчої влади на місцях, постійно діючих комісій з надзвичайних ситуацій відповідних територіальних функціональних підсистем і ланок, органів управління у справах цивільної оборони і надзвичайних ситуацій, аварійно-рятувальних служб і формувань диспетчерських служб підприємств й інших організацій.

У цілому, система життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях – це сукупність узгоджених і взаємопов'язаних по цілях, завданнях, місці і часі дій територіальних і відомчих органів управління, сил, засобів, відповідних служб, спрямованих на створення умов, необхідних для збереження життя і підтримки здоров'я людей в зоні надзвичайної ситуації, в маршрутах евакуації і в місцях відселення постраждалого населення в нормах і нормативах, розроблених і затверджених в установленому порядку [3].

Виходячи з такого визначення система життєзабезпечення населення включає наступні елементи [4].

1. Задоволення першочергових потреб населення в надзвичайних ситуаціях, тобто наявність набору і обсягів життєво важливих матеріальних засобів і послуг, мінімально необхідних для збереження життя та підтримки

здоров'я людей в надзвичайних ситуаціях.

2. Медичне забезпечення в зоні надзвичайних ситуацій, тобто задоволення потреб населення в першій медичній допомозі, сортування поранених і надання їм необхідної кваліфікованої і елементів спеціалізованої медичної допомоги з наступною, у разі потреби, евакуацією до лікувальних установ для стаціонарного лікування, виконання санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів.

3. Забезпечення водою в зоні надзвичайних ситуацій, що передбачає збирання, очищення, зберігання, поповнення запасів, транспортування і розподіл води для задоволення потреб населення.

4. Забезпечення продуктами харчування, що вимагає налагодження виробництва, транспортування і розподілу продуктів харчування для задоволення потреб населення.

5. Забезпечення житлом, що включає розгортання і спорудження тимчасових жител, а також використання житлового фонду, що зберігся, для розміщення населення, яке позубулося даху.

6. Забезпечення предметами першої необхідності, тобто задоволення потреб населення в одязі, взутті, простому побутовому посуді, мийючих засобах тощо.

7. Забезпечення комунально-побутовими послугами, тобто задоволення мінімальних потреб населення в теплі, освітленні, інших послугах, видаленні побутових й інших відходів на житловій території.

Таким чином, з усього вищевикладеного можна зробити висновок, що забезпечення безпеки людей в надзвичайних ситуаціях і захист населення від небезпек, що виникають у разі аварій, катастроф, стихійних лих є важливодержавним завданням, у вирішенні якого мають бути задіяні всі рівні державного управління.

Список використаних джерел:

1. Кузніченко С. О. Державне управління у сфері техногенно-природної безпеки / С. О. Кузніченко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Магістр, 2002. – № 2 (13). – Ч. II. – С. 287 – 290.
2. Порфирьев Б. Н. Государственное управление в чрезвычайных ситуациях: анализ методологии и проблемы организации / Б. Н. Порфирьев. – М.: Наука, 1991. – 136 с.
3. Федулов Г. В. О терминологии в сфере защиты населения от чрезвычайных ситуаций / Г. В. Федулов, В. А. Акимов, Ю. Ю. Корнейчук // Проблемы безопасности при чрезвычайных ситуациях. – М.: ВИНТИ, 2001. – № 4. – С. 200 – 214.
4. Федулов Г. В. Роль государства в обеспечении защиты населения от чрезвычайных ситуаций / Г. В. Федулов // Право и политика. – 2001. – № 1. – С. 50 – 60.

ГОШКО РУСЛАНА ІВАНІВНА

викладач кафедри соціології та соціальної роботи
Інституту суспільних наук Ужгородського національного університету

СУСПІЛЬНІ НАСЛІДКИ СТАРІННЯ НАСЕЛЕННЯ

Старіння населення – закономірний і незворотній процес, неодмінний атрибут і супутник соціально-економічного прогресу й демографічної

модернізації. Загально-цивілізаційна тенденція зниження народжуваності характерна для розвинутого світу впродовж останніх століть у поєднанні з досягнутими успіхами у подовженні тривалості життя – виступають детермінантами прискореного старіння населення. А з часом – вони породжують у старіючому населенні ризик закріплення демографічних явищ, тобто перевищення кількості померлих над числом новонароджених.

Такі взаємопов'язані демографічні процеси, як падіння народжуваності до надзвичайно низького рівня, поширення депопуляційних тенденцій та прогресуюче старіння населення, особливо активізувались саме в останні десятиліття. До того ж, як вважають експерти ООН, у випадку збереження наявних демографічних тенденцій у більш розвинених регіонах світу на найближчі 10-15 років, не виключено, що збільшення чисельності населення в них буде забезпечуватись виключно за рахунок міграції. Причому, надалі прогнозований приплив мігрантів у цих регіонах навряд чи зможе компенсувати очікуване перевищення смертності над народжуваністю.

Тож не випадково тематика депопуляції і старіння населення та їх наслідків в останній чверті минулого – на початку поточного століття стала однією з найбільш активних досліджуваних як власне демографами, так і економістами. До них приєдналися фахівці, які розглядають питання старіння та низку супутніх проблем у більш широкому соціальному контексті. Низка питань, які стосуються депопуляції й старіння населення в Україні та їх впливу на соціально-економічний розвиток країни залишаються ще недостатньо дослідженими.

Україна відноситься до груп країн, в яких відбуватиметься доволі стрімке старіння населення. Так згідно з прогнозом фахівців Інституту демографії та соціальних досліджень, у 2050 р. особи віком 60 років і старші становитимуть майже третину населення країни! Зміна соціально-демографічної структури населення через зростання питомої ваги осіб похилого віку, потреби яких суттєво відрізняються від потреб представників інших вікових груп населення, призведе до загострення соціальних та економічних проблем. Здебільшого ці проблеми пов'язані з фінансовою стабільністю систем пенсійного забезпечення, охорони здоров'я, а також із переосмисленням ролі та визначенням потенційного вкладу, який особи старшого віку можуть вносити у процеси суспільного розвитку.

Станом на 1 липня 2013 року чисельність наявного населення України становила 45 млн. 469 тис. мешканців. За січень-червень 2013 року чисельність населення скоротилась на 83,235 тис. осіб (3,7 особи на 1000). Міграційний приріст за цей період становив 18295 осіб (на 1965 осіб менше ніж за аналогічний період 2012 р.), покривши 18 % природного скорочення у 101530 осіб.

В економічному плані, найбільш суттєвим наслідком старіння населення та його сталого природного зменшення є те, що наявні демографічні тенденції зумовлятимуть подальше скорочення бази відтворення трудового потенціалу в Україні. Невтішний прогноз: вже у найближчі п'ятнадцять-двадцять років абсолютна і відносна чисельності населення його вікових контингентів (осіб до працездатного і працездатного віку) в Україні помітно скоротяться. Серед соціально-економічних наслідків активізації процесу старіння – збільшення економічного навантаження на працездатне населення, старіння самого працездатного населення, уповільнення оновлення знань та ідей, гальмування науково-технічного прогресу, загострення проблем самотності людей похилого віку та необхідності їх соціальної підтримки

економічного забезпечення та ін. [1]. У цілому ж старіння населення та зумовлені ним наслідки вимагають кардинальної перебудови всієї соціально-економічної системи, пристосування суспільства й економіки до особливостей більш «старшого» населення країни, в якій кількість споживачів перевищує чисельність економічно активного населення.

Прогресуюче старіння призводить і до інших соціальних проблем та протиріч. Природно, зростає навантаження на соціальні статті бюджету. В умовах поглиблення процесів старіння актуалізуються потреби і щодо збільшення пенсійних фондів. Виникає додатковий «попит» на медичні послуги. Зростає необхідність вкладень у розвиток спеціальних медичних технологій, а також – в утримання людей похилого віку в інтернатних закладах тощо. При цьому, саме у нашій країні необхідність збільшення витрат на підтримку здоров'я громадян похилого віку, що пов'язана зі зростанням їх чисельності, у середньостроковій перспективі розбудуватиметься також з потребою у збільшенні вкладень в охорону здоров'я населення і працездатного віку. Такий висновок слідє навіть з побіжного аналізу нинішнього незадовільного стану сфери надання медичних послуг в Україні та прогнозованого збільшення навантаження на працездатне населення.

Отже, наявність в Україні процесу старіння населення призвело до збільшення демографічного та економічного навантаження працездатного контингенту особами, що вийшли за межі працездатного віку. Відповідні демографічні процеси сформували несприятливу (з точки зору потреб сучасної економіки) вікову структуру зайнятості працездатного населення.

За даними Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, чисельність платників внесків на пенсійне страхування становить 15,2 млн. осіб, а чисельність пенсіонерів – 13,8 млн. Тобто, вже сьогодні пересічний платник внесків фінансує 90,8 % середньої пенсії, а в окремих регіонах – і більше. При цьому частка пенсійних витратків у ВВП країни вже 15 %, а рівень фіскального навантаження на платників страхових внесків залишається максимальним (33,2 % для роботодавців та 2-5 % для найманих працівників). У свою чергу, це критично стримує зростання легальної заробітної плати, а отже, й бази справляння страхових внесків. Якщо у 1966 р. частка населення пенсійного віку становила 15,9 %, то в 2006 його чисельність збільшилась у 1,5 рази, а до 2046 року зросте до 35 % загальної чисельності населення України! Згідно з прогнозними припущеннями, до 2050 року населення пенсійного віку збільшиться загалом на 2 млн. чол. Як наслідок, співвідношення чисельності населення пенсійного й працездатного віку зросте до 83 %, тобто більше ніж удвічі. Через демографічні тенденції солідарна пенсійна система не спроможна буде без бюджетної підтримки забезпечувати існуючий рівень заміщення пенсіями втраченого заробітку та оптимальну диференціацію пенсій [2].

Наведені демографічні перспективи, вочевидь, вимагають кардинальної перебудови всієї пенсійної системи країни. Для цього у світовій практиці застосовується багаторівнева система пенсійного забезпечення, яка має три складові – солідарну, обов'язкову накопичувальну та додаткову або добровільну накопичувальну. Таке поєднання забезпечує соціальні гарантії та диверсифікацію джерел доходів. Адже солідарна і накопичувальна системи підвладні впливу різних ризиків: солідарна вразлива щодо демографічних ризиків і досить стійка до інфляційних, а накопичувальна навпаки – стійка щодо демографічних ризиків.

Пенсійне забезпечення, є одним із найважливіших напрямів соціального захисту людей похилого віку. Добробут осіб пенсійного віку є невід'ємною рисою соціальної держави, якою Україна має стати, тому державне регулювання подальшого реформування пенсійної системи країни необхідне для забезпечення інтересів всього суспільства. Реформування системи пенсійного забезпечення має здійснюватись на засадах більшої гнучкості діяльності влади, багатоваріантності, комплексності й багаторівневості з метою надання застрахованій особі можливостей для найповнішої реалізації після виходу на пенсію конституційних прав і життєвих інтересів. Змістом державного управління реформуванням сфери соціального захисту пенсійного забезпечення є: оптимізація заходів соціального захисту, розподіл навантаження щодо соціального забезпечення непрацездатного населення між державою та іншими суб'єктами цього процесу, стимулювання участі фізичних осіб у програмах соціального страхування, формування у індивідуального почуття особистої відповідальності за власний добробут у похилому віці. Підвищення пенсійного віку є доцільним у разі, якщо будуть реалізовані невідкладні заходи пенсійної реформи: створені фінансові ресурси для виплати гідних розмірів пенсій через запровадження обов'язкової накопичувальної системи пенсійного страхування та накопичувальної системи недержавного пенсійного забезпечення; забезпечені соціальна справедливість пенсійної системи, прямий зв'язок між трудовим внеском особи та розміром її пенсії; підвищене до стандартів розвинених країн співвідношення розміру пенсії із заробітною платою.

На думку більшості демографів, всезагальний характер процесів старіння населення знаходиться у прямій залежності від рівня суспільно-політичного розвитку і по своїй природі є прогресивним процесом. Він притаманний тільки нашому часу цивілізаційного розвитку і має вагомий демографічний, економічний, суспільні, соціопсихологічні, культурні і медичні наслідки.

Список використаних джерел:

1. Терещ В. М. Депопуляція та старіння населення у соціально-економічному контексті / В. М. Терещ // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 1. – 92 с.
2. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р. за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Український центр соціальних реформ, 2006. – 138 с.

ХОЖИЛО ЕДУАРД МИКОЛАЙОВИЧ
*слухач факультету державного управління
ДРІДУ НАДУ при Президентові України*

МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Сучасне суспільство не може нормально функціонувати і розвиватись поза державою, яка уособлюється населенням через державний апарат та державних службовців [1]. В українській державі на законодавчому рівні державну службу визнано як спеціально організовану професійну діяльність громадян з реалізації конституційних цілей, завдань і функцій держави [4]. Тому абсолютно доцільним є визнання одним із пріоритетних завдань

державної кадрової створення належної системи соціального захисту державних службовців, яка виступає одним із потужних мотиваційних чинників обрання цієї професії [5; 6].

З теоретичної точки зору поняття «соціальний захист» прийнято розглядати у широкому та вузькому розумінні [2]. У вузькому сенсі під соціальним захистом розуміють сукупність дій, спрямованих на надання допомоги під час життєвих криз, тобто система соціального захисту у вузькому значенні відноситься до системи соціального забезпечення. У більш широкому трактуванні вона означає державну систему програм, гарантій, послуг та послуг, що допомагають людям задовольняти власні соціальні, економічні, освітні та інші потреби. Тому слід погодитися з думкою вітчизняних науковців про те, що соціальний захист державних службовців – це комплекс заходів, спрямованих на створення безпечного соціального середовища у життєдіяльності державного службовця. Більш того, система соціального захисту державних службовців являє собою сукупність суспільних, правових, економічних, організаційних та технічних заходів, які мають на меті охорону, підтримку, заступництво та запобігання порушенню прав встановлених соціальних стандартів життя державних службовців в умовах дії соціальних ризиків з метою компенсації шкоди, зниження або запобігання їх дії [2].

Однією із важливих складових соціального захисту державних службовців в Україні виступає система їх медичного забезпечення, до реалізації якої залучені органи державної влади як загальної (Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, управління (департаменти) охорони здоров'я обласних державних адміністрацій, Головне управління охорони здоров'я та медичного забезпечення Київської, управління охорони здоров'я Севастопольської міських державних адміністрацій), так і спеціальної компетенції (нині – Управління санаторно-курортного забезпечення Державного управління справами). Між цими суб'єктами управління чітко розподілені певні функції в організації порядку медичного забезпечення державних службовців.

Крім того, практичну реалізацію заходів щодо медичного забезпечення державних службовців в Україні забезпечують лікувально-профілактичні заклади, що визначені чинним законодавством як суб'єкти управління і перебувають у державній або комунальній власності. Це важливо акцентувати через те, що завдяки такому порядку державою забезпечується контроль за наданням державним службовцям медичних послуг належної якості. Тобто, державний орган в особі Управління санаторно-курортного забезпечення Державного управління справами разом з Міністерством охорони здоров'я України затверджують перелік лікувально-профілактичних закладів, які мають ліцензовані повноваження на здійснення заходів щодо медичного забезпечення державних службовців.

Контрольна функція держави у сфері медичного забезпечення реалізується шляхом правового закріплення за керівником органу влади конкретних повноважень по виконанню порядку організації медичного огляду державних службовців [3]. З метою здійснення профілактичних заходів керівник органу влади складає поіменний список державних службовців, які підлягають медичному огляду; видає наказ про проведення медичного огляду в термін, погоджений з керівником лікувально-профілактичного закладу; призначає від органу влади відповідальних за організацію медичного огляду; направляє державних службовців на медичний огляд у лікувально-